

URTX

C

URS DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI CULTURAL

**LA LLEI DEL PATRIMONI CULTURAL
CATALÀ. ASPECTES LEGALS DE
PROTECCIÓ DEL PATRIMONI CULTURAL**

Cristina Uribesalgo López

LA LLEI DEL PATRIMONI CULTURAL CATALÀ.

ASPECTES LEGALS DE PROTECCIÓ

DEL PATRIMONI CULTURAL

**Cristina
Uribe Salgo
López**

Responsable de l'Àrea
d'Assessorament
General de l'Assessoria
Jurídica del
Departament de Cultura
de la Generalitat
de Catalunya

Abstract

La Ley 9/1993, de 30 de septiembre del patrimonio cultural catalán define el concepto de patrimonio cultural catalán y establece tres categorías de protección, en función de su importancia: los bienes culturales de interés nacional, los bienes catalogados (denominados bienes culturales de interés local, si son inmuebles) y los restantes bienes que forman parte del patrimonio cultural catalán. También regula, de forma separada, el patrimonio arqueológico, que presenta ciertas especialidades como, por ejemplo: la titularidad pública de los restos arqueológicos; los espacios de protección arqueológica, como figura de protección específica; las autorizaciones preceptivas para la realización de intervenciones arqueológicas y el régimen aplicable al descubrimiento de restos arqueológicos. La protección del patrimonio arqueológico se completa mediante el Decreto 78/2002, de 5 de marzo, que aprueba el Reglamento de protección del patrimonio arqueológico y paleontológico. Finalmente, la Ley 9/1993, también regula determinadas medidas que el Departamento de Cultura puede adoptar en ejecución de dicha ley, así como el correspondiente régimen de infracciones y sanciones administrativas.

The 9/1993 Law of Catalan cultural heritage defines the concept of Catalan cultural heritage and established three categories of protection, depending on their importance: cultural goods of national interest, catalogued goods (called cultural goods of local interest, if they are properties) and the other goods that make up Catalan cultural heritage. It also regulates separately the archaeological heritage, which presents certain specialities such as: the public ownership of archaeological remains; the areas for archaeological protection, as a figure of specific protection; the authorisations needed to carry out archaeological digs and the rules applicable to the finding of archaeological remains. The protection of the archaeological heritage is completed through the 78/2002 Decree that approved the Regulations for the protection of the archaeological and palaeontological heritage. Finally, the 9/1993 Law also regulates certain measures that the Department of Culture can adopt to apply the above-mentioned law, as well as the corresponding regime for infractions and administrative sanctions.

Paraules clau

La Llei del patrimoni cultural català, aspectes legals de la protecció del patrimoni cultural, protecció i defensa del patrimoni arqueològic.

1. Definició de patrimoni cultural i categories de protecció del patrimoni cultural

La Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (en endavant, LPCC) es-

tableix un concepte ampli de patrimoni cultural que engloba el patrimoni moble, immoble i immaterial, ja siguin de titularitat pública o privada, i les manifestacions de la cultura tradicional o popular. La definició de patrimoni es troba a l'article 2 de la Llei.

La LPCC estableix tres categories de protecció, comuns a béns mobles, immobles i immaterials, que són:

1.A. Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN).

1.B. Béns catalogats.

1.C. Resta de béns integrants del patrimoni cultural.

1.A. Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN)

Són els béns més rellevants del patrimoni cultural i poden ser tant mobles com immobles.

Si són immobles, es classifiquen en set categories:

- Monument històric.
- Conjunt històric.
- Jardí històric.
- Lloc històric.
- Zona d'interès etnològic.
- Zona arqueològica.
- Zona paleontològica.

La LPCC defineix cadascuna d'aquestes categories a l'article 7.

Els BCIN immobles poden disposar d'un entorn de protecció que és l'espai, edificat o no, que dona suport ambiental al bé, l'alteració del qual pot afectar els valors, la contemplació o l'estudi.

Si són mobles, es poden declarar com singularment o com a col·lecció.

Els BCIN (immobles i mobles) es declaren per acord del Govern de la Generalitat, encara que la incoació de l'expedient correspon al conseller de Cultura. Durant la tramitació de l'expedient de declaració, cal donar audiència als interessats i als ajuntaments afectats i obrir un període d'informació pública. També cal que dues entitats, el Consell Assessor del Patrimoni Cultural i l'Institut d'Estudis Catalans, emetin informe favorable (per tant, són informes preceptius i vinculants). Si aquests dos informes no són favorables, l'expedient de declaració no es pot continuar tramitant i cal arxivar-lo, prenent la resolució corresponent.

Les declaracions de BCIN es publiquen al BOE i al DOGC. S'inscriuen en el registre de BCIN que gestiona el Departament de Cultura (en endavant, DC) i es comunica la declaració al registre general de BIC (Béns d'Interès Cultural) de l'administració de l'Estat.

Cal tenir en compte dos aspectes importants en l'expedient de declaració de BCIN, que són:

- La incoació suposa l'aplicació provisional del règim jurídic previst pels BCIN. És a dir, s'aplica el règim previst a la llei com si el bé ja s'hagués declarat (art. 9.2 LPCC).

- La incoació comporta, des del moment en què es notifica a l'ajuntament, la suspensió de la tramitació de les llicències d'obres sobre la zona afectada i la suspensió dels efectes de les concedides. Malgrat això, el DC pot autoritzar la realització de les obres que sigui manifest que no perjudiquen els valors del bé.

1.B. Béns catalogats

La LPCC els defineix com els béns integrants del patrimoni cultural que, tot i llur significació i importància, no compleixen les condicions per ser declarats BCIN. Els béns catalogats s'inclouen en el Catàleg del Patrimoni Cultural de Catalunya (CPCC).

La competència per catalogar els béns és diferent si són mobles o immobles:

Si són mobles, la inclusió en el CPCC es fa per resolució del conseller de Cultura, ja sigui singularment o com a col·lecció. Aquesta catalogació no es publica al BOE ni al DOGC, només es notifica als interessats i també a l'Inventari General de Béns Mobles de l'Administració de l'Estat.

Si són béns immobles, la catalogació correspon al ple de l'ajuntament (si el municipi és de més de 5.000 habitants) i al ple del consell comarcal (en els municipis de fins a 5.000 habitants). La catalogació es fa mitjançant la declaració del bé com BCIL. Per a la declaració d'un BCIL, no cal cap tipus d'informe previ ni cap autorització del DC, però, un cop feta la declaració, s'ha de comunicar al DC per tal que faci la inscripció al CPCC. En canvi, per treure del catàleg un immoble, és a dir, per tal que deixi de ser BCIL, sí cal informe favorable previ del DC.

1.C. Restants béns integrants del patrimoni cultural català

Són aquells béns que no són BCIN ni estan catalogats, però que reuneixen els valors descrits a l'article 1 de la Llei (valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic o tècnic).

L'article 18 de la LPCC esmenta un relació de béns que formen part d'aquesta categoria: per exemple, hi trobem monedes i segells gravats de més de cent anys antiguitat, el resultat d'excavacions arqueològiques, col·leccions de zoologia... Els articles 19 i 20 expliquen què és el patrimoni documental i bibliogràfic que també està inclòs en aquesta categoria.

2. Règim jurídic de protecció de les diferents categories de LPCC

Hi ha alguns aspectes del règim de protecció que s'apliquen a les tres categories, és a dir, a tots els béns que formen el patrimoni cultural, i d'altres aspectes que només s'apliquen a diferents categories:

2.A. Aspectes comuns a les tres categories

Mobles i immobles

- Els propietaris estan obligats a conservar els béns. També ho estan els posseïdors (per exemple, llogaters) o els titulars d'altres drets reals (usufructuaris) (art. 21 LPCC).
- La Generalitat de Catalunya pot adquirir amb caràcter preferent els béns que se subhastin (art. 22 LPCC). La Generalitat pot exercir aquest dret en benefici propi o d'una altra entitat pública o privada sense finalitat de lucre.

Mobles

- Les persones i entitats que es dediquen al comerç de béns que integren el patrimoni cultural català han de portar un llibre-registre legalitzat pel DC, en el qual han de constar les transaccions que afectin els béns. En el llibre s'han d'anotar les dades d'identificació de l'objecte i les parts que intervenen en cada transacció (art. 41 LPCC).

2.B. Aspectes aplicables als BCIN i als catalogats

Mobles i immobles

- No es poden destruir (art. 25.2 LPCC).
- La Generalitat de Catalunya té dret preferent en qualsevol compravenda. Els propietaris han de notificar al DC la intenció de vendre. La LPCC diferencia entre dret de tempteig i dret de retracte (dos mesos des de la notificació del propietari o des que el DC en té coneixement fefaent). El notari, abans d'atorgar escriptura pública, ha de comprovar que s'hagi complert aquesta notificació.

Mobles

- Qualsevol modificació, reparació o restauració ha de ser aprovada pel DC, a no ser que es trobi prevista en el programa d'actuacions que els propietaris han de presentar al DC (art. 43 LPCC).
- El trasllat dels béns s'ha de comunicar al DC (art. 44 LPCC).
- Les col·leccions no es poden disgregar sense autorització del DC (art. 45 LPCC).

2.C. Aspectes aplicables només als BCIN

Mobles i immobles

- Els propietaris han de permetre l'examen i estudi dels béns per part dels investigadors (art. 30.1.a LPCC).
- També han de permetre la visita pública dels béns almenys quatre dies al mes en dies i hores que assenyali el DC. Per fixar règim de vi-

sites, cal respectar el dret a la intimitat (art. 30.1.c LPCC).

Immobles

- Autorització d'obres per part del DC (art. 34 LPCC). En els conjunts històrics i en els entorns de protecció, si s'ha aprovat un Pla Especial amb el vist-i-plau del DC, no cal aquesta autorització. El DC autoritza o denega els projectes d'obres a través de les Comissions del Patrimoni Cultural. Això ho fa amb un cert marge de discrecionalitat, però han de respectar-se sempre els criteris d'intervenció previstos a l'article 35 de la LPCC.

3. Especial referència al patrimoni arqueològic

La LPCC preveu unes consideracions especials que només s'apliquen al patrimoni arqueològic. Pel que fa a la normativa en matèria de patrimoni arqueològic, a banda del capítol IV de la LPCC, hi ha el Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de Protecció del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic.

La LPCC dona una definició de patrimoni arqueològic a l'article 46: són els béns mobles i immobles de caràcter històric per a l'estudi dels quals cal utilitzar metodologia arqueològica. També formen part del patrimoni arqueològic els elements geològics i paleontològics relacionats amb l'ésser humà i amb els seus orígens i antecedents. Aquesta definició es concreta més en l'article 1 del Reglament. El patrimoni arqueològic pot estar ubicat al sòl, al subsòl o dins del mar (patrimoni arqueològic subaquàtic).

3.A. Titularitat pública de les restes

L'article 44 de la Llei de Patrimoni Històric Espanyol assenyala que tots els béns amb valor cultural que siguin descoberts com a conseqüència d'una excavació, remoció de terra, algun tipus d'obra o també per atzar són béns de domini públic. L'article 53 de la LPCC assenyala que si aquests béns (patrimoni arqueològic) es descobreixen a Catalunya, s'integren en el patrimoni de la Generalitat de Catalunya (excepte en un cas que veurem més tard).

La titularitat pública de les restes explica la participació tan directa del DC en tot el que fa referència a la seva ubicació, conservació, trasllat, tractament, dipòsit definitiu, etc. (tot això regulat amb detall dins el Reglament).

3.B. Espais de protecció arqueològica

El patrimoni arqueològic no és un món totalment separat del règim de protecció previst a

la LPCC. En aquest sentit, cal tenir en compte que les restes arqueològiques poden ser declarades BCIN (en la categoria de zona arqueològica), béns catalogats o, si no, formen part de la tercera categoria de protecció (com diu expressament l'article 18 de la LPCC). Ara bé, hi ha un altre tipus de protecció que només s'aplica al patrimoni arqueològic, que són els Espais de Protecció Arqueològica (EPA).

Es preveuen a l'article 49 de la LPCC. Són EPA els llocs que no han estat declarats d'interès nacional on, per evidències materials, per antecedents històrics o per altres indicis s'intueix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques.

Els EPA són determinats per resolució del conseller de Cultura, amb audiència prèvia dels interessats i de l'ajuntament afectat. S'ha d'informar a l'ajuntament i als interessats de la resolució, que no ha de ser publicada al DOGC.

L'EPA no l'és fins que es declara. És a dir, no s'aplica el seu règim jurídic des de la incoació, a diferència del que passa amb els BCIN.

Què suposa la declaració d'EPA? Que els promotor d'obres que es trobin en l'EPA han de presentar a l'ajuntament, juntament amb la sol·licitud de llicència d'obres, un estudi de la incidència que les obres poden tenir en les restes. Per a la concessió de la llicència, cal l'informe favorable del DC. Aquest informe pot exigir, com a condició per dur a terme les obres, que es realitzi un projecte arqueològic (si l'obra és de promoció privada, el DC ha de col·laborar en el finançament del cost, però això no vol dir que hagi de ser econòmicament, ja que hi pot col·laborar amb mitjans personals o materials; també hi pot col·laborar l'ajuntament).

3.C. Altres normes específiques més rellevants per a la protecció del patrimoni arqueològic:

- **Autoritzacions d'intervencions arqueològiques:** Qualsevol intervenció arqueològica i paleontològica que es vulgui dur a terme a Catalunya precisa de l'autorització prèvia del DC. Què són les intervencions arqueològiques? Els estudis d'art rupestre i les prospeccions, els sondeigs, les excavacions, amb remoció de terrenys o sense, que tinguin per finalitat descobrir, documentar o investigar restes arqueològiques o paleontològiques.

Hi ha tres tipus d'intervencions arqueològiques que es preveuen en el Decret 78/2002:

· Les que es duen a terme en el marc d'un projecte d'investigació (universitari, per exemple).

- Les preventives (les que es fan quan es projecta una obra que pot afectar restes arqueològiques: per exemple, quan es fa una obra en un BCIN).

- Les d'urgència (quan, durant la realització d'una obra, es descobreixen restes en un lloc on no hi havia indicis de l'existència de restes).

Es desenvolupen en el Decret 78/2002. Cal tenir en compte un parell d'observacions sobre les intervencions preventives i les d'urgència.

La intervenció preventiva pot ser imposada pel DC. Per exemple, si es demana autorització al DC per fer una obra en un monument i el DC l'autoritza, però amb la condició que es dugui a terme una intervenció arqueològica. Això seria una intervenció preventiva imposada pel DC. Si l'obra és de promoció privada, la intervenció ha de ser finançada pel promotor, però el DC hi ha de col·laborar. Com? El Decret 78/2002 diu que la col·laboració pot ser mitjançant l'aportació de mitjans econòmics, personals o materials. Es considera també col·laboració l'aportació de la infraestructura necessària per dur a terme l'estudi de les restes.

Pel que fa a les d'urgència, es produeixen quan apareixen restes "inesperades" durant l'execució d'una obra. Com ha d'actuar aleshores el promotor? La LPCC i el Reglament ho preveuen:

- El promotor o la direcció facultativa de l'obra han de paraitzar immediatament els treballs, han de prendre les mesures adequades per a la protecció de les restes i han de comunicar el descobriment al DC en el termini de quaranta-vuit hores. El DC ha de traslladar aquesta comunicació a l'ajuntament.

- Si aquestes obligacions no es compleixen, la Direcció General del Patrimoni Cultural (DGPC) ha d'ordenar l'aturada immediata de les obres.

- Pot ser que el promotor, en lloc d'avisar al DC, ho comuniqui a l'ajuntament, o que sigui l'ajuntament qui s'assabenti de la troballa de restes. Aleshores, què ha de fer l'ajuntament? Si són obres subjectes a llicència municipal, l'ajuntament pot suspendre l'obra i ho ha de notificar a DC en quaranta-vuit hores; si l'obra no està subjecta a llicència, ha d'informar de la troballa al DC en quaranta-vuit hores també, però no pot acordar la suspensió de les obres.

- Les resolucions d'aturada d'obres que pot prendre el DC han de ser notificades a la persona interessada i a l'ajuntament.

- Un cop paraitzada l'obra, la DGPC acorda les intervencions a realitzar en el lloc on s'ha

produït la troballa per tal de conèixer les seves característiques i determinar els seus valors culturals. La paraització de les obres té una durada inicial de vint dies com a màxim a partir de la comunicació de la troballa al DC (si la paraització ha estat feta directament pel promotor o per l'ajuntament) o des de la notificació de la paraització (si ha estat ordenada per la DGPC del DC).

La DGPC pot aixecar la suspensió de les obres abans dels vint dies o bé prorrogar la suspensió el temps que calgui per determinar els valors de les restes i procedir, si s'escau, a la conservació. Si l'aturada de les obres s'allarga més de vint dies i l'obra és de promoció privada, l'interessat pot demanar al DC indemnització pels danys i perjudicis que la pròrroga de la suspensió li ha pogut produir.

Si la intervenció arqueològica duta a terme no afecta tot l'àmbit de l'obra, se n'ha de permetre la continuació en la part que no comprometi l'estudi de les restes. Correspon a la DGPC determinar l'àmbit de l'obra afectada per la suspensió i això ho pot fer en el moment de l'aturada de les obres o bé després, mitjançant l'aixecament parcial de la suspensió acordada inicialment.

- Descobriment de restes arqueològiques: La Llei es refereix a descobriments de restes per atzar.

No és un cas de troballa per atzar el d'una persona que busca restes arqueològiques amb detector de metalls en un jaciment arqueològic. Si empra el detector de metalls en altres zones (platges, per exemple) i hi troba una resta arqueològica, seria diferent.

Les persones que descobreixen les restes per atzar han de comunicar el descobriment al DC o a l'ajuntament corresponent en un termini de quaranta-vuit hores i en cap cas se'n pot donar coneixement públic abans d'haver informat les administracions esmentades. Dins el mateix termini han de fer lliurament del bé al DC.

El Reglament (Decret 78/2002), a l'article 22, especifica que les restes han de romandre en el seu emplaçament original, excepte quan es tracti d'objectes que es trobin a la superfície terrestre i siguin fàcilment transportables per part de la persona que els ha trobat. Mai no es poden extreure els objectes quan calgui fer qualsevol remoció de terra, per mínima que sigui, ni quan calgui deslligar-los de cap altre objecte o resta.

Si es tracta d'una troballa subaquàtica, les restes han de romandre sempre en el seu

emplaçament original. Les persones que les descobreixen han de fer la comunicació igual que en el cas anterior i han d'acompanyar l'equip tècnic designat per la DGPC al lloc on s'ha produït la troballa.

La DGPC ha d'ordenar que un tècnic examini *in situ* la troballa i informi sobre la necessitat de fer alguna intervenció per determinar l'existència d'altres restes i per garantir-ne la conservació.

Correspon al DC determinar el lloc de dipòsit definitiu de les restes arqueològiques, tenint en compte els criteris de major proximitat a l'indret de la troballa i de la idoneïtat de les condicions de conservació i seguretat dels béns, sense perjudici de l'aplicació d'altres criteris derivats de les necessitats de l'ordenació museística general.

El descobridor rep algun tipus de compensació econòmica per la troballa? La Llei catalana remet a la normativa estatal. En concret, l'article 44.5 de la Llei del Patrimoni Històric Espanyol preveu que el descobridor de les restes i el propietari del terreny en el qual s'han trobat tenen dret, en concepte de premi en metàl·lic, a la meitat del valor que en taxació legal se li atribueixi, que es distribuirà entre ells per parts iguals. Si els descobridors o propietaris fossin dos o més, es mantindrà la mateixa proporció.

Ara bé, si el descobridor no comunica la troballa en el termini establert o no la lliura,

aquest i també el propietari del terreny perdran el dret al premi en metàl·lic.

El premi serà atorgat per la Generalitat de Catalunya, llevat que hi hagi un acord entre les administracions públiques implicades en un altre sentit. Si paga la Generalitat, les restes, com que són béns de domini públic, formaran part del patrimoni de la Generalitat, però si paga una altra administració pública, les restes passaran a formar part del patrimoni de l'administració que hagi pagat.

- Estudis d'impacte ambiental: L'article 36 del Decret 78/2002 preveu que, en els estudis d'impacte ambiental dels projectes que s'hagin d'executar en àrees no declarades BCIN ni EPA, cal fer les actuacions necessàries per determinar si el projecte afecta les restes arqueològiques. Si hi ha restes afectades, l'estudi d'impacte ambiental ha de contenir les mesures correctores a aplicar per minimitzar l'afectació i, si és possible, proposar alternatives al projecte que l'evitin. El DC ha d'emetre informe previ en les declaracions d'impacte ambiental que afectin restes. L'informe s'ha d'emetre en vint dies.

Si el Departament de Política Territorial i Obres Públiques promou una obra i en l'execució d'aquesta obra s'han de dur a terme intervencions arqueològiques preventives o d'urgència, s'ha de formar una comissió interdepartamental integrada per representats de la DGPC i les entitats promotores, la qual ha de fer el seguiment de l'elaboració del projecte d'intervenció i de la seva execució.

4. Mesures que el Departament de Cultura pot prendre per a executar la llei. Breu referència al règim sancionador

Es poden destacar cinc mesures:

- Suspensió obres: El DC ha de suspendre les obres que es fan en BCIN o béns catalogats que incompleixen el que determina la LPCC (obres que s'han fet sense autorització del DC o incomplint-ne els termes de l'autorització, per exemple). També ha d'ordenar la suspensió de les obres on s'han trobat restes arqueològiques si el promotor no ho ha fet (incomplint la seva obligació de fer-ho) (art. 77 LPCC).

- Deure de conservació: Si els propietaris d'un BCIN o bé catalogat no compleixen el seu deure de conservar els béns, el DC pot ordenar-los que facin les obres necessàries per conservar-los i mantenir-los. El DC no pot ordenar fer obres per un import superior al 50% del valor del bé.

Si el propietari que ha rebut el requeriment del DC no en fa cas, el DC pot executar subsidiàriament les obres, a càrrec de l'obligat. Si hi ha un perill imminent, l'Administració pot dur a terme les obres imprescindibles per salvaguardar el bé sense necessitat de requeriment previ.

- Reparació de danys: La Generalitat de Catalunya ha d'ordenar a les persones responsables, sense perjudici de la sanció que correspongui, la reparació dels danys causats de forma il·lícita als BCIN o béns mobles catalogats. Aquesta reparació es fa mitjançant ordres executives. Si són immobles catalogats, han de prendre els ajuntaments les mesures de reparació.

- Multes coercitives: Per obligar els particulars a complir els deures que imposa la LPCC o les resolucions administratives que es preguin per al seu compliment (per exemple, aturada obres) es permet la imposició de multes coercitives (cal informar de quina obligació s'ha incomplert i la quantia de la multa). Es poden reiterar, són independents i compatibles amb la sanció.

- Inspecció: La Generalitat pot inspeccionar en qualsevol cas les obres i intervencions que es facin en béns integrants del patrimoni cultural i els propietaris estan obligats a permetre-hi l'accés.

Els funcionaris públics que tenen assignats el control i la inspecció del patrimoni cultural tenen la consideració d'autoritat i estan facultats per examinar els béns, llibres, documents i tot el que pugui servir d'informació per complir les seves tasques.

Breu referència al règim sancionador

La LPCC estableix un règim d'infraccions i sancions. Les infraccions es classifiquen com a lleus, greus i molt greus. Algunes de les infraccions que recull la Llei són:

Infraccions greus:

Art. 71.3 LPCC:

- Incompliment del deure de visita pública dels BCIN.

- Incompliment dels deures de preservació dels BCIN i dels catalogats.

- Incompliment del deure de portar el llibre-registre de transmissions o la inexactitud de les dades.

- Incompliment de l'obligació de comunicar el descobriment de restes i del lliurament de béns trobats.

- Incompliment de l'obligació de suspendre obres quan es troben restes arqueològiques i quan l'Administració mana que s'han de suspendre les obres. L'atorgament de llicències municipals sense l'autorització prèvia del DC en cas d'obres en BCIN.

Infraccions molt greus:

Article 71.4 LPCC:

- Enderrocament total o parcial d'immobles BCIN.

- Destrucció de béns mobles BCIN o de béns catalogats.

Infraccions que poden ser lleus, greus o molt greus en funció del dany efectiu al patrimoni cultural:

- Intervencions arqueològiques sense autorització del DC.

- Intervencions sobre BCIN i EPAS sense llicència o incomplint-ne els termes.

- Intervencions sobre béns mobles BCIN o béns mobles catalogats sense aprovació del DC.